

UREDJA O ZAŠTITI SPOMENIKA PRIRODE „SLAPOVI SOPOTNICE”

(„Sl. glasnik RS”, br. 110/2005)

Član 1

Područje izvorišta reke Sopotnice, u dolini Lima ispod planine Jadovnik, stavlja se pod zaštitu kao spomenik prirode pod imenom „Slapovi Sopotnice” i utvrđuje za zaštićeno prirodno dobro od izuzetnog značaja, odnosno I kategorije (u daljem tekstu: Spomenik prirode „Slapovi Sopotnice”).

Član 2

Spomenik prirode „Slapovi Sopotnice” stavlja se pod zaštitu radi očuvanja morfo-hidroloških vrednosti predstavljenih sa četiri kraška vrela, više izvora i sedam bigrenih terasa preko kojih otiču vrelske vodotoci gradeći živopisne vodopade i slapove, radi očuvanja i unapređenja lepote predela i uređenja zaštićenog prostora, kao i radi očuvanja raznovrsnosti divljeg biljnog i životinjskog sveta, a u interesu nauke, obrazovanja, kulture, rekreacije i turizma.

Član 3

Spomenik prirode „Slapovi Sopotnice” nalazi se na teritoriji opštine Prijepolje i obuhvata deo katastarske opštine Sopotnica na katastarskim parcelama br. 1372, 1373, 1374, 1403, 1404, 1408, 1409, 1413, 1415, 1416, 1417, 1418, 1419, 1420/1, 1420/2, 1421, 1422, 1423, 1424, 1425, 1426, 1427, 1428, 1429, 1430, 1431, 1432, 1434/1, 1434/2, 1434/3, 1435, 1436, 1437/1, 1437/2, 1437/3, 1437/4, 1438, 1439, 1440, 1441, 1442, 1443, 1444, 1445, 1446, 1447, 1448, 1449, 1450, 1451, 1452, 1453, 1454, 1455, 1456, 1457, 1458, 1459, 1560, 1461, 1462, 1463, 1464, 1465, 1466, 1467, 1468, 1469, 1470, 1471, 1472, 1473, 1474/1, 1474/2, 1475, 1476, 1477, 1478, 1479, 1480, 1481, 1482, 1483, 1484, 1485, 1486, 1487, 1488, 1489, 149, 1491, 1492, 1493, 1494, 1495, 1496, 1497, 1498, 1499, 1500, 1501, 1502, 1503, 1504, 1505, 1506, 1507, 1508, 1509, 1510, 1511, 1512, 1513, 1514, 1515, 1516, 1517, 1518, 1519, 1520, 1521, 1522, 1523, 1524/1, 1514/2, 1525, 1526/1, 1526/2, 1526/1, 1527, 1528, 1529, 1530, 1531, 1532, 1533, 1534/1, 1534/2, 1535/1, 1535/2, 1536, 1537, 1538, 1539, 1540, 1541, 1642/1, 1542/2, 1542/3, 1542/4, 1542/5, 1542/6, 1542/7, 1542/8, 1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548, 1449, 1550, 1551, 1552, 1553, 1554, 1555, 1556, 1557, 1558, 1559, 1560, 1561, 1562, 1563, 1564/1, 1564/2, 1565, 1566, 1567, 1568, 1569, 1570, 1571, 1572, 1602/deo, 1799/1, 1799/2, 1799/3, 1800/deo, 1803/deo i 1807/deo.

Ukupna površina zaštićenog područja Spomenika prirode „Slapovi Sopotnice” je 209.34,00 hektara, od čega je 88.29,60 hektara u privatnoj svojini i 121.04,40 hektara u državnoj svojini.

Opis granice i grafički prikaz zaštićenog područja Spomenika prirode „Slapovi Sopotnice” na kopiji katastarskog plana odštampani su uz ovu uredbu i čine njen sastavni deo.

Član 4

Na području Spomenika prirode „Slapovi Sopotnice” utvrđuje se režim zaštite II stepena kojim se:

1. Zabranjuju:

- 1) kaptiranje izvora i vrela u neposrednom izvorištu Sopotnice, pregrađivanje, kanalisanje i drugi hidrotehnički radovi u koritima vodotoka, osim zajaživanja vode za potrebe rada vodenica, naučnog istraživanja i obnavljanja procesa stvaranja bigra i bigrenih terasa;
- 2) eksploatacija naslaga bigra i druge radnje kojima se oštećuju reljef bigrenih terasa i izgled i funkcije slapova i vodopada;
- 3) otvaranje majdana kamena i eksploatacija drugih mineralnih sirovina;
- 4) izgradnja stambenih, ekonomskih, pomoćnih i drugih objekata namenjenih poljoprivrednoj proizvodnji, osim u okviru građevinskih parcela postojećih domaćinstava, kao i izgradnja industrijskih i vikendica;
- 5) odlaganje komunalnog, industrijskog, građevinskog i drugog otpada, osim komunalnog i poljoprivrednog otpada poreklom sa zaštićenog područja koji može da se odlaže na mestima koja su za to određena i na propisani način;
- 6) radnje koje mogu izazvati zagađenje voda, vazduha, zemljišta, stvarati prekomernu buku i nepovoljno uticati na estetska obeležja zaštićenog prostora;
- 7) preoravanje pašnjaka i prirodnih livada;
- 8) radnje kojima se uništavaju ili ugrožavaju biljne i životinjske vrste zaštićene kao prirodne retkosti;
- 9) sadnja, zasejavanje i naseljavanje biljnih i životinjskih vrsta stranih za prirodnji živi svet ovog područja;
- 10) čista seča i krčenje šume, osim ograničenog i kontrolisanog uklanjanja šumske i žbunaste vegetacije za potrebe prezentacije bigrenih terasa i vodopada i uređenja prostora za rekreativne namene;
- 11) lov, osim planskih aktivnosti na gajenju i zaštiti divljači.

2. Obezbeđuju:

- 1) istraživanja režima, fizičkih, hemijskih i bioloških procesa i svojstava voda, klimatskih, paleontoloških, bioloških i drugih obeležja zaštićenog prostora;
- 2) radovi i aktivnosti na tehničkoj i biološkoj zaštiti, prikazivanju i korišćenju vrednosti zaštićenog prostora u naučne, obrazovne, rekreativne, turističke i kulturne svrhe;
- 3) izgradnja objekata i radovi na uređenju prostora u cilju prihvata i usluživanja posetilaca i unapređenja estetike ambijenta;
- 4) radovi na unapređenju stanja šuma i zaštiti zemljišta od erozije;

- 5) radovi na očuvanju i obnavljanju objekata narodnog graditeljstva, tradicionalnih zanimanja, običaja i folkloru lokalnog stanovništva i predmeta, alata i drugih rukotvorina narodne radinosti;
- 6) radovi na uređenju prostora seoskih domaćinstava odnosno objekata, dvorišta i okućnica;
- 7) razvoj zemljoradnje, stočarstva, voćarstva i pčelarstva uz kontrolisanu i što manju upotrebu hemijskih sredstava, očuvanje i obnavljanje starih sorti i rasa biljnih kultura i domaćih životinja;
- 8) gajenje i kontrolisano sakupljanje lekovitog bilja, gljiva i drugih šumskih plodova.

Član 5

Staranje o Spomeniku prirode „Slapovi Sopotnice” poverava se Planinarskom društvu „Kamena Gora” iz Prijepolja (u daljem tekstu: staralac).

U obavljanju poslova staranja, staralac:

- 1) čuva zaštićeno prirodno dobro i sprovodi utvrđeni režim zaštite odnosno propisane zabrane i pravila unutrašnjeg reda;
- 2) obeležava zaštićeno prirodno dobro;
- 3) donosi program upravljanja, akt o unutrašnjem redu i čuvarskoj službi, godišnji program upravljanja i izveštaj o njegovom izvršavanju;
- 4) inicira donošenje odgovarajućih urbanističkih planova i drugih dokumenata kojima se uređuje izgradnja objekata i organizacija prostora;
- 5) organizuje sprovođenje programa upravljanja, a posebno podstiče i prati izradu i primenu programa i projekata razvoja turizma, poljoprivrede i uređenja predela, naučnih istraživanja i obrazovanja, praćenja stanja i prikazivanja geomorfoloških, hidrografske, bioloških i kulturnih vrednosti zaštićenog prirodnog dobra;
- 6) uspostavlja i razvija saradnju sa vlasnicima i korisnicima zemljišta i drugih nepokretnosti, posebno sa Javnim preduzećem za gazdovanje šumama „Srbijašume” i mesnim stanovništvom, u pogledu čuvanja, održavanja, uređenja i korišćenja zaštićenog područja.

Član 6

Zaštita i razvoj Spomenika prirode „Slapovi Sopotnice” sprovodi se prema programu upravljanja koji se donosi kao srednjoročni dokument za period od pet godina.

Program upravljanja iz stava 1. ovog člana naročito sadrži:

- 1) ciljeve zaštite i razvoja, uslove, mere, pogodnosti i ograničenja za njihovo ostvarivanje;

- 2) prioritetne zadatke na čuvanju i održavanju zaštićenog prirodnog dobra, prikazivanju i korišćenju prirodnih i kulturnih vrednosti zaštićenog područja u naučne, obrazovne i rekreativne svrhe, razvoju turizma, rekreacije i planinarstva, održivom korišćenju prirodnih bogatstava i razvoju na njima zasnovanih delatnosti poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede;
- 3) zadatke na uspostavljanju partnerskih odnosa sa mesnim stanovništvom, Javnim preduzećem za gazdovanje šumama „Srbijašume” i drugim korisnicima prirodnih resursa;
- 4) vrstu urbanističke i druge dokumentacije potrebne za sprovođenje uređivačkih i razvojnih ciljeva i zadataka;
- 5) vrstu i sadržaj dokumentacije za sprovođenje ciljeva i zadataka u vezi zaštite, istraživanja i obrazovanja, praćenja stanja prirodnih i drugih vrednosti;
- 6) dinamiku i subjekte realizacije programskih zadataka;
- 7) sredstva potrebna za realizaciju programa upravljanja, kao i način njihovog obezbeđenja.

Na program upravljanja iz stava 1. ovog člana, na koji su prethodno pribavljena mišljenja ministarstava nadležnih za poslove turizma, nauke, prosvete, prostornog planiranja, urbanizma i izgradnje objekata, poljoprivrede, šumarstva, vodoprivrede i finansija, saglasnost daje ministarstvo nadležno za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Program upravljanja iz stava 1. ovog člana ostvaruje se godišnjim programom upravljanja. Godišnji program upravljanja za narednu godinu, zajedno sa izveštajem o ostvarivanju programa u tekućoj godini staralac dostavlja Ministarstvu do 15. decembra.

Član 7

Staralac je dužan da obezbedi unutrašnji red i čuvanje zaštićenog prirodnog dobra u skladu sa aktom koji donosi uz saglasnost Ministarstva.

Aktom iz stava 1. ovog člana utvrđuju se pravila za sprovođenje propisanog režima zaštite, a naročito: način i uslovi ponašanja posetilaca, vlasnika i korisnika nepokretnosti pri kretanju, boravku i obavljanju delatnosti na zaštićenom prirodnom dobru; uslovi zaštite prilikom obavljanja naučnih istraživanja i obrazovnih aktivnosti; biljne i životinjske vrste koje je zabranjeno uništavati, oštećivati i uznemiravati, kao i vrste čije je korišćenje, tj. branje, sakupljanje i izlov ograničeno; mesta i uslovi odlaganja otpada, način održavanja urednosti i čistoće zaštićenog područja; način i organizacija čuvanja, oprema i sredstva neophodna za čuvanje i održavanje.

Pravila određena aktom iz stava 1. ovog člana i druge neophodne informacije za sprovođenje režima zaštite, staralac je dužan da oglasi i na pogodan način učini dostupnim posetiocima i korisnicima.

Član 8

Sredstva za zaštitu i razvoj Spomenika prirode „Slapovi Sopotnice” obezbeđuju se iz prihoda ostvarenih obavljanjem delatnosti staraoca, od naknade za korišćenje zaštićenog prirodnog dobra, iz budžeta Republike Srbije i iz drugih izvora u skladu sa zakonom.

Član 9

Program upravljanja i godišnji program upravljanja Spomenika prirode „Slapovi Sopotnice” staralac će doneti u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ove uredbe.

Do donošenja dokumenata iz stava 1. ovog člana staralac će poslove zaštite i razvoja obavljati prema privremenom programu upravljanja koji će doneti u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ove uredbe, uz saglasnost Ministarstva.

Staralac će u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ove uredbe izvršiti identifikaciju granica zaštićenog prirodnog dobra na terenu i njihovo obeležavanje na propisan način.

Član 10

Planovi uređenja prostora, šumske, lovne, vodoprivredne, poljoprivredne i druge osnove i programi koji obuhvataju zaštićeno prirodno dobro usaglasiće se sa Prostornim planom Republike Srbije i programom upravljanja iz člana 6. ove uredbe.

Član 11

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

OPIS GRANICE SPOMENIKA PRIRODE „SLAPOVI SOPOTNICE”

Granica Spomenika prirode „Slapovi Sopotnice” počinje u KO Sopotnica, na levoj obali vodotoka Sopotnice, na međi katastarskih parcela broj 1807 (reka) i 1372 i ide duž međa katastarskih parcela broj 1372, 1373, 1374, 1429, 1427, 1423, 1413, 1409, 1408, 1415, 1403, preseca put (katastarska parcela 1803), nastavlja duž međa parcela broj 1555, 1556, 1557, 1558 i 1559, sve do mesta gde se međa katastarske parcele broj 1559 spaja sa granicom odeljenja 27. Gazdinske jedinice „Jadovnik-Derventa”, zatim preseca katastarsku parcelu broj 1602 duž granice odeljenja 27. i odeljenja 28. navedene gazdinske jedinice do mesta gde se granica odeljenja 28. spaja sa ivicom katastarske parcele broj 1572, zatim napušta granicu odeljenja 28. i ide međama katastarskih parcela broj 1572, 1602, 1799/1 (put), 1527, 1526, 1525, 1522, 1498, 1494, 1496, preseca put (k.p. br. 1800), nastavlja međama katastarskih parcela broj 1492, 1491, 1490, 1488, 1487, 1443, 1444, 1441, 1448, 1449, 1440, 1439, 1438, 1437 i 1434, preseca vodotok Sopotnice (k.p. br. 1807) i stiže do početne tačke na levoj obali te reke, na međi katastarske parcele broj 1372, KO Sopotnica.

